

**ELÄMÄÄ JA
TURVAA LAPIN
KYLIIN**

LOPPURAPORTTI

Tunturi-Lappi

Lappi

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

**Euroopan unionin
osarahoittama**

ESITYKSEN SISÄLTÖ

01 AKTIVOINTI

02 KYLÄTIEDOTTAJAT

03 OSUUSKUNNAT

04 DIGI TUTUKSI JA TURVAKSI

05 TAVOITTEET JA TULOKSET

06 KYVYKKÄÄT KYLÄVERKOT

01 AKTIVOINTI

Hankkeen aikana tehtiin 17 valokuituinvestointihakemusta Lapin ELY-keskukselle. Kyläläisiä tavoitettiin huikea määrä. Se vaati kylille menoa ja lukemattomia kilometrejä niin projektipäälliköltä kuin kylätiedottajilta.

Haku 1. päättyi 2/2024

- Raanulanka / osk
- Valokuidulla elinvoimaa Simonkylälle / osk
- Alaouasjoenkylien valokuituhanke / Neve
- Kivitaipaleen valokuituhanke / Neve
- Kolarinsaaren valokuituhanke / Neve

Haku 2. päättyi 8/2024

- Leipeen kuitu / osk
- Hormakummun kuitu / osk
- Kyläverkko Kurtakkoon ja Jauhojärvelle / osk
- Perunkajärven valokuituhanke / Neve
- Vikajärven valokuituhanke / Neve
- Yläkemijoenkylien valokuituhanke / Neve

01 AKTIVOINTI

Haku 3. päättyi 3/2025

- Ylikitkan valokuituhanke / osk

Haku 4. päättyi 9/2025

- Aapajoki / osk
- 4 x Kitkanetin hanke Posion kyliltä / osk

Näistä jälkimmäisistä kaksi perutaan ja haetaan uudelleen vuoden 2026 ensimmäisessä haussa.

01 AKTIVOINTI

Kylätoimintapäivät ja muut aktivointitapahtumat

Tapahtumat ovat paikkoja, joissa on istutettu siemen monille kyläverkkohankkeille. Esim. Simonkylän hanke lähti liikkeelle Seppo Juneksen ja projektipäällikön kohtaamisesta kylätoimintapäiviillä Saariselällä. Samoin Raanulangan hanke Rovaniemen kylätoimintapäiviltä.

Posiolla järjestettiin lukematon määrä tapaamisia paikan päällä ja verkossa. Osuuskunnan aktiivit ja kylätiedottajat osallistuivat kesällä 2024 Posion Muikkumarkkinoille ja sen yhteydessä mökkiläistapahtumaan.

Kaikilla hankealueilla on pidetty kylätapahtumia ja verkossa kohtaamisia.

01 AKTIVOINTI

Verkkosivu-uudistus hakijoiden tueksi

Verkkosivu-uudistus kyläverkkohankkeen hakijoiden tueksi toteutettiin omana työnä sekä ostopalveluna. Liehka Oy valikoitui työstämään verkkosivun rakennetta ja ilmettä yhdessä projektipäällikön kanssa. Verkkosivusta saatu palaute on ollut hyvää kansallisella ja kylätasolla. Jo hanketta hakeneet ovat kertoneet, että sivusta olisi ollut heille kovasti hyötyä jo hakiessa hanketta.

**Kyläverkon
rakentaminen
hankkeella**

01 AKTIVOINTI

Nellim

Nellimin kylällä on tehty aktiivisesti postilaatikkojakelua ja tapahtumissa kuten Kolttsaamelaisten asuttamisen 75-vuotisjuhlapäivässä tiedottamista.

Kylälle perehdytettiin kaksi kylätiedottajaa. He eivät kuitenkaan aktivoituneet omista syistään. Nellim on yhä selvitysvaiheessa.

02 KYLÄTIEDOTTAMINEN

Kylätiedottamisella on valtavan positiivinen vaikutus kyläverkkohankkeiden aktivoimisessa. Kylätiedottajien tehtäviin on kuulunut muun muassa kyläkäyntien tekeminen, tiedotustyö ja hankkeen paikallinen edistäminen eri Lapin kylissä. 45 kylätiedottajaa perehdytettiin, joista 7 tiedottajaa eivät aktivoituneet. Muut tekivät aktiivisesti tiedottamista.

Palkkiot ja matkakulut

- Käyntipalkkio: 20,00 € / käynti
- Matkakorvaus: 0,57–0,59 € / km
- Yhteensä maksettuja palkkioita: 21 220 €
- Matkakorvauksia yhteensä: 1 356,54 €
- Yhteensä km-määrä: noin 2 390 km

Esim. Kurjennivantiellä tehtiin kylätiedottamista. Tarve tunnistettiin. Mutta alue on niin pieni, että asukkaat eivät kokeneet luontevaksi osuuskunnan perustamista.

Kyläkohtaisia poimintoja

- Kivitaipale: 24 käyntiä
- Ala-Ounasjoki: useita eri jaksoja 17–65 käyntiä
- Yläkemijoki: 92 käyntiä
- Keski-Posio: 108 käyntiä
- Vikajärvi & Perunkajärvi: useita käyntijaksoja, yhteensä noin 150 käyntiä
- Karjalaisenniemi: 48 käyntiä
- Kurtakko & Jauhojärvi: 53 käyntiä

03 OSUUSKUNNAT

Osuuskuntien aktiivien jaksaminen, osaaminen ja osuuskuntien tulevaisuus on huolenaihe. Hankkeessa järjestettiin koulutuksia, valokuitupäiviä keväisin ja syksyisin, valokuituiltakahveja verkossa ja useita tarpeen kautta heränneitä palavereita. Mm. kaapelinnäytöt ja verkkojen dokumentointi herättävät huolta juuri tällä hetkellä.

Isommat yhtiöt ovat kiinnostuneita ostamaan osuuskuntien kyläverkkoja. Tärkeää on ymmärtää osuuskuntien valintojen vaikutus.

03 OSUUSKUNNAT

koulutukset ja yhteiset tilaisuudet osuuskunnille

Koulutukset ja yhteiset tilaisuudet saivat hyvää palautetta ja niille toivottiin jatkoa.

- Talouskoulutus osuuskunnille 28.9.2024
- Kilpailutus- ja osuuskunnat muutoksen kourissa 8-9/2025
- Hyvä hallinto osuuskunnissa 27.9.2025

Lisäksi asiantuntijapuheenvuorot kahdesti V2Connect Oy:ltä

03 OSUUSKUNNAT

Tunnelmia Lapin kyläverkkopäiviltä Vaattojärveltä

03 OSUUSKUNNAT

Viestintä, verkostot ja seminaarit

Viestintä, verkosto ja seminaarit ovat tärkeitä tiedonkeruussa, - jakamisessa niin osuuskuntien sisäisessä viestinnässä kuin ulkoisessa keskustelussa. Keskustelua toimivista verkkoyhteyksistä on tärkeää ylläpitää niin EU:n, kansallisten ja lappilaisten toimijoiden välisessä kuin kunta- ja kyläkohtaisessa yhteydenpidossa. Yhteiset iltakahvit verkot ja kevät- ja syyspäiväseminaarit paikan päällä ovat olleet tärkeä osa avointa keskustelua osuuskuntien välillä. Kuidun Kiitotie ja Suomen Seutuverkkojen seminaarit ja kuukausittaiset webinaarit ovat tärkeitä tiedonkeruun paikkoja.

1901-1924	1925-1945	1946-1964	1965-1985	1986-1999	2000 -
					
SUURI SUKUPOLVI	HILJAINEN SUKUPOLVI	BABY BOOMERS	X-SUKUPOLVI	Y-SUKUPOLVI "MILLENNIAALIT"	Z-SUKUPOLVI
<ul style="list-style-type: none">✓ Nuoruus sodan jaloissa✓ Nöyryys✓ Henkilökohtainen vastuunkanto	<ul style="list-style-type: none">✓ Nuoruus sodan jaloissa✓ Kunnianhimo ja ahkeruus	<ul style="list-style-type: none">✓ Suurimmat ikäluokat✓ Tasa-arvon puolesta✓ Koulutus ja ekonomia muuttivat	<ul style="list-style-type: none">✓ Lama jätti jälkensä✓ Parhaiten koulutettu✓ "Pullamössö-sukupolvi"	<ul style="list-style-type: none">✓ Kasvoivat teknologian kehityksen mukana✓ "Follow your dreams"✓ Haastavat työelämän	<ul style="list-style-type: none">✓ Syntyvät teknologiseen maailmaan✓ Tiedonjanoiset✓ Kokemukset ja elämykset

Muuttuva turvallisuustilanne vaatii vahvempaa huomiointia ja varautumista

 <ul style="list-style-type: none">• Geopolittiset jännitteetsota Ukrainassa, Lähi-idän tilanne, Kiina-Taiwan jännitteet, lisääntynyt vastakkainasettelu	 <ul style="list-style-type: none">• Hybridi-iskut Euroopassavakoulu ja tiedustelu, sabotaasit, iskut kriittiseen infrastruktuuriin, vaikuttamiskampanjat	 <ul style="list-style-type: none">• Kyberrikollisuus kasvaakristyshalitsohjelmat, tietomurrot, toimitusketjuhyökkäykset ja erilaiset petokset	 <ul style="list-style-type: none">• Järjestäytynyt rikollisuusnäky Suomessa mm. jengi-, huume-, väkivalta-, ja talousrikollisuutena	 <ul style="list-style-type: none">• Resilienssi ratkaisee: varautuminen, toimintakyky, yhteistoiminta ja luottamus ovat liiketoiminnan turva.
--	---	--	--	---

04 DIGI TUTUKSI JA TURVAKSI

Kysely

Kyselyyn vastasi liki 90 henkilöä. Kylissä on tarvetta digiosaamiseen. Kylissä, joissa verkko jo on herännyt asukkaiden kesken kysymyksiä, että miten verkkoa voidaan hyödyntää laskujen maksun ja tv:n lisäksi.

Tilaisuudet

Tilaisuuksissa oli hedelmällisiä keskusteluja siitä, kuinka kylissä koetaan tarvetta digiosaamisen kasvattamiseen kylätilaisuuksissa jatkossakin. Halua on. Vaikka pelottaakin.

Lopputulema

Digiosaamisen jalkauttamista tarvitaan. Kun digiosaaminen kylissä kasvaa, kasvaa myös ymmärrys, miksi toimivat tietoverkot ovat tarpeellinen osa elämää. Kyläverkko-osuuskuntien arvo ymmärretään.

05 TAVOITTEET JA TULOKSET

Tavoite	Tavoite	10/2023 – 6/2024	7/2024 – 10/2024	11/2024 – 3/2025	4/2025 – 8/2025	9/2025 – 12/2025	Toteutunut	%	Puuttuu/ ylitettiin
Kyläyhteisöjen tai kuntien kyläverkko-hankkeiden määrä	8	5	6	0	1	5	17	213 %	+9
Tavoitetut kylien asukkaat	2350	1161	355	1252	340	85	3193	136 %	+843
Laajakaistaseminaarit, omat tai muiden järjestämä (yhteistyökumppaneiden kanssa)	4	3	2	1	1	2	9	225 %	+5
Kylien kyläverkko-tiedotustilaisuudet (yhteistyökumppaneiden kanssa)	30	23	11	6	6		46	153 %	+16
Toimenpiteisiin osallistuneet	3000	1161	422	1252	340	85	3260	109 %	+260
Lehtiartikkelit	10	2	2	2	4	0	10	100 %	0
Medianäkyvyys: jutut radiossa, TV:ssä ja sosiaalisessa mediassa	100	23	6	45	111	17	202	202 %	+102
Osuuskuntien yhteisten alueorganisaatioiden määrä	3						0	0 %	-3
Älykkäät kylät -yhteistyöhankkeet 3-5	5						0	0 %	-5

06 KYVYKKÄÄT KYLÄVERKOT

Kyläverkkohankkeita tarvitaan Lapissa yhä kipeästi. Harvaanasutut maaseutukylät eivät rakennu markkinaehtoisten toimijoiden puolesta. Maailman tilanne vaatii varautumista ja toimivia tietoverkkoja tarvitaan.

Hankkeessa on noussut esiin tarve vahvistaa valokuituosuuskuntien osaamista ja tulevaisuuden mahdollisuuksia. Mikä on kyläverkko-osuuskuntien tulevaisuus? Kyläilloissa sekä kyselyissä kävi ilmi selvä tarve digitaidoille ja digiturvan opastukselle. Taito lisää ymmärrystä kyläverkkojen merkityksestä kylissä, joissa mietitään osuuskunnan toiminnan tulevaisuutta ja sen merkitystä.

Vaikka aktivointia on tehty paljon, kaikilla alueilla ei ole vielä edetty hankehakemuksiin – pienissä kylissä osuuskunta koetaan usein liian raskaaksi ratkaisuksi. Tarve toimiville yhteyksille on suuri, ja erityisesti pienet ja harvaan asutut kylät tarvitsevat vielä tukea ja ratkaisuja digitalisoituvan Suomen mukana pysymiseksi.

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

**Euroopan unionin
osarahoittama**